

1

Skal det nu koste penge at være frivillig?

Af Marie Kirstine Elkjær

Svaret er ja, hvis man spørger Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum. Museet har siden 2006, hvor der første gang blev taget initiativ til et frivillignetværk, opkrævet kontingent fra de frivillige, og det er en model, der fungerer godt for museet på Djursland.

Gammel Estrup er en af Danmarks bedst bevarede renæssanceherregårde, og det gamle hus har siden 1930 været herregårdsmuseum. Det var dog først i løbet af 00'erne, at Gammel Estrup udviklede sig til det moderne museum, det er i dag, med nationalt ansvar for den danske herregårdshistorie, omkring 90.000 besøgende årligt, 15 årsværk og godt 125 aktive frivillige.

En anderledes frivilligmodel

Fra begyndelsen, for knap 20 år siden, har de frivillige på Gammel Estrup været organiseret direkte under museet, og det har kostet et mindre beløb, at være medlem af frivillignetværket. Den model har vist sig

at have flere fordele. For det første skaber det en lille ekstra økonomisk indtægt til museet, som har en del udgifter i forbindelse med drift af frivillignetværket i form af konkrete udgifter til for eksempel forplejning, men også, i høj grad, fagpersonalets tid. Det sender et signal om, at der ikke bare er tale om en ydelse, der går én vej, men et gensidigt samarbejde.

For det andet, og mere væsentligt, har det vist sig at være en god måde at sikre de frivilliges tilknytning til museet, fordi de i kraft af betalingen føler en forpligtelse i forhold til det samarbejde, som de indgår med museet. Det sikrer, at de frivillige er motiverede til at deltage – og får meldt sig ud, hvis de ikke har lyst til at være med længere.

Og for det tredje, er det praktisk i forhold til administration, fordi museet altid har opdaterede oplysninger på de aktuelle aktive medlemmer – oplysninger, som er vigtige i forhold til de goder som er forbundet med det frivillige arbejde, men også i forhold til for eksempel statistik og forsikring. Gammel Estrup har ikke ressourcer til at skrive og forny kontrakter med hver enkelt frivillig, men kontingentbetalingen gør, at der altid er styr på, hvem der er med i netværket, og at der bliver lavet en årlig status på medlemmerne.

Frivillighed er fællesskab

Men vil folk gerne betale for at arbejde gratis? For det meste er svaret ja. Det handler om forventningsafstemning, og om at forklare baggrunden for det frivillige arbejde på museet. Man skal opfatte det som om, man 'går til museum', ligesom man for eksempel går til håndbold. Det er ikke surt arbejde motiveret af en lønseddel, men en fritidsinteresse man har, fordi man finder det meningsfuldt. Man er med til at støtte den lokale kulturarv, ligesom man støtter den lokale sportsklub. Begge dele giver mening for de fleste.

De frivillige er med til at understøtte museets formål, samtidig med at de får en personlig gevinst ud af samarbejdet. De frivillige hjælper ikke bare Gammel Estrup

2

1 De fleste af Gammel Estrups aktive frivillige er engagerede i museets store 1700-talsfestival, der finder sted hvert år i juni måned. Foto: Jørgen Vest Rasmussen.

2 Der afholdes fællesmøder hvert forår og efterår, hvor de frivillige mødes med hinanden og museets fagpersonale og får en indflyvning til kommende aktiviteter og aktuelle satsninger på Gammel Estrup. Foto: Marie Kirstine Elkjær.

med at formidle den danske herregårdshistorie og gøre museumsoplevelsen bedre for museets mange besøgende, de bliver også en del af et stærkt fællesskab og fortællingen om Gammel Estrup. Uanset om det er som del af en fast gruppe, der kommer på museet på ugentlig basis, eller om det er for at være med til at afvikle større events eller løse en specifik opgave, så betyder det meget for de frivillige, at de bliver en del af Gammel Estrups arbejde. Derfor er de frivillige også delt i forskellige grupper efter deres interesser, og alle grupper har tilknyttet en fagperson, der har det faglige ansvar for gruppens arbejde. To gange om året samles fagpersoner og frivillige til netværksmøder med spisning, hvor alle kan mødes og netværke på kryds og tværs. De frivillige inviteres også til museets receptioner, og de modtager den årlige udgivelse *Herregårdshistorie*.

Museets ambassadører

Mantraet er, at det skal være sjovt og meningsfuldt at være frivillig på Gammel Estrup. Lysten driver værket, og man skal kun være med i frivillignetværket, hvis man kan se sig selv i museets frivilligmodel. Det betyder, at Gammel Estrup i reglen ikke aktivt rekrutterer nye frivillige. De frivillige kommer af sig selv, typisk fordi de kender museet som besøgende, eller fordi de kender nogle, der allerede er med i frivillignetværket. Den motivation gør, at de aktive frivillige altid tager positivt ejerskab og er museets allerbedste ambassadører.

Marie Kirstine Elkjær er museumsinspektør og frivilligkoordinator ved Gammel Estrup Danmarks Herregårdsmuseum samt medlem af styregruppen i ODMs netværk for frivilligkoordinatorer.

FAKTA:

- Det koster på nuværende tidspunkt 200 kr. at være aktivt medlem af Gammel Estrups frivillignetværk. Støttemedlemskab, der ikke kræver frivillig indsats, koster 280 kr.
- Aktive netværksmedlemmer modtager årskort til museet og nabomuseet Det Grønne Museum, invitationer til fx udstillingsåbninger, bogen *Herregårdshistorie*, 10% rabat i museumsbutikken og – efter et års aktivt medlemskab – MMU-kortet, der giver adgang til andre midtjyske museer.
- Der afholdes to stormøder om året og desuden en række møder i de enkelte frivilliggrupper.
- De frivillige er aktuelt opdelt i grupper omkring: Herregårdskøkken, levendegørelse, systue, blomsterværksted, køkkenhave, skovarbejderhus, servering, museumsværtskab, praktisk arbejde og rundvisning.